

hírek · közlemények

A Magyar Rádióban 1965 augusztus 11-én elhangzott BÁRÁDI Zoltán: "A tudomány fejlődése és a modern dokumentáció" című riportja.

1. Dr. KOVÁCS Máté, az ELTE Könyvtártudományi Tanszék vezető professzora adatokat sorolt fel, mely szerint jelenleg évente az egész világon 400 ezer könyv 8 milliárd példányszámban, 100 ezer folyóirat és 8 ezer napilap kerül ki a nyomdákban. Az újságok naponta 300 millió példányban jelennek meg. A kiadványok száma állandóan növekszik, és ennek következtében a kiadványok milliói halmozódnak fel a könyvtárakban. E növekvő áradat lassan elsodorja nemcsak az alkotókat, olvasókat, hanem a könyvtárakat is. Szükségessé vált tehát a tájékoztatás megfelelő rendszerének kiépítése. Ennek egyik formájáról adott tájékoztatást.

2. SZENTMIHÁLYI János egyetemi adjunktus, az OSzK osztályvezetője szerint a könyvek, a folyóiratok, a folyóiratcikkek, a dokumentumok címének és rövid tartalmának feltárása révén igazodhatik el a szakember a saját szakterületére vonatkozó szakirodalomban. Amint differenciálódnak a tudományok, oly mértékben szükséges a differenciált bibliográfia.

Magyarországon a szakemberek hozzáfogtak egyrészt a magyar, másrészt a Magyarországot érdeklő külföldi szakirodalom feltárásához. Egyetemi oktatásunk e téren még hiányos, mert ritkán hívják fel a hallgatók figyelmét arra, hogy tanulmányaik során milyen bibliográfiát, segédeszközöket vehetnek igénybe. A jövő útja az, hogy a saját szakterületén fejlődni akaró szakember ne az emlékezetére, hanem a szakbibliográfia rendszeres tanulmányozására támaszkodjék.

3. Dr. POLZOVICS Iván, az OMKDK Dokumentációs Igazgatóságának vezetője a tájékoztatás másik formáját, a dokumentációt ismertette. Véleménye szerint a dokumentáció legfontosabb feladata az, hogy számos idegen nyelven megjelent irodalmat egységes nemzeti nyelven közvetítse - tartalmi kivonatok formájában. Ezt a célt szolgálják a referáló folyóiratok, a figyelőkarton szolgálat és a legújabb, korszerű dokumentációs szolgáltatások is. Ezek a modern dokumentációs szolgáltatások már részletesebb és elemző feldolgozást nyújtanak, és ehhez már a tájékoztatás gépesítésére szolgáló gépeket és berendezéseket is igénybe kell venni.

4. Dr. BALÁZS Sándor, az OMKDK Szervezési és Hálózatfejlesztési Igazgatóság Módszertani osztályának vezetője a könyvtári munka gépesítéséről adott tájékoztatást.

Az egyik mód a tömör, vagy tömörített raktározás, a másik mód a mikrofilm alkalmazása. Már világszerte meghonosodik az a módszer is, hogy a könyvtárak másolatot adnak az igényelt folyóiratcikkéről. A belső anyagmozgatás szállítószalaggal, csőpostával, kiskocsival történik, és vannak már olyan berendezések, amelyekben a kívánt mű számának és raktári számának tárcsázásával az néhány percen belül automatikusan az olvasóhoz kerül.

A kölcsönzés gépesítése terén alkalmazásban vannak olyan gépek, amelyek lehetővé teszik az olvasó olvasójegyének és a kiválasztott műnek egybefényképezését, és egyuttal regisztrálják is azt.

A New-York-i vilákiállításán egy hatalmas elektronikus számítógépet mutattak be, amely a különböző adatok "betáplálása" után jegyzéket állít össze arra vonatkozóan, hogy az olvasó milyen dokumentumokat olvasson el továbbképzéséhez.

A dokumentáció gépesítésének egyik legnehezebb kérdése az információ-tárolás és visszakeresés. A fordítás és a kivonatolás gépesítése még csak kísérleti állapotban van.

5. Dr. ANTAL László, az ELTE Általános Nyelvészeti Tanszékének docense - kinek egyik kutatási területe a számítógépek nyelvészeti problémája - a következőket mondotta a gépi fordításról: Hagyományos módszerekkel a korszerű tudomány már nem dolgozhat. Ehhez kevés egy emberélet. A gépeknek azt a fajtáját kell a kutatóember szolgálatába állítani, amely az intellektuális munka elvégzésére a legalkalmasabb. Ezek a hatalmas elektronikus számítógépek. E gépek memoriális részébe az egyes tudományágak szakterminusait /kulcsszavak/ kell beprogramozni. Ezután a gépnek olyan utasítást adunk, hogy minden esetben, amikor egy olyan mondatot talál, amelyikben 2, 3 vagy 4 kulcsszó szerepel /az alsó határt megszabjuk/, akkor ezt a mondatot emelje ki az átvizsgált szöveggyűjteményből. A gép értelmes szöveget ad.

6. Dr. BARTHA Gábor, a Magyar Szabványügyi Hivatal osztályvezetője adott ismertetést a dokumentációs feladatok jobb ellátását megkönnyítő szabványokról. A szabványokat a műszaki és gazdasági élet minden területén kötelező előírásként alkalmazzák.

A könyvtári és dokumentációs munkában is tehát a szabványok egyéges előírása a munka szervezettségét, a dokumentumok gyorsabb feldolgozását mozdítja elő. Ezért a könyvtári és dokumentációs munkát egyéges előírásokkal kell szabályozni.

7. Dr. LÁZÁR Péter, az OMKDK főigazgatója szerint a műszaki tájékoztatás megszervezése és fejlesztése az egyik legnehezebb probléma, és ez sok gondot okoz. Ugyanis nemcsak a kiadott és forgalomba hozott szakirodalmat kell figyelniük, hanem a kiadatlan, kézírásos szakirodalmat is gyűjtenünk, feldolgoznunk és hasznosítanunk kell. Egy vállalati dokumentációs kutató részlegnek nem az az elsődleges feladata, hogy megkísérelje összegyűjteni saját maga a világon rendelkezésre álló teljes szakirodalmat, hanem meg kell keresnie az in-

tézetten kívüli forrásokat, intézeteket belföldön és külföldön egyaránt, ahol hasonló jellegű munkákat már elvégeztek, vagy éppen végeznek, és ezek eredményeit kell hasznosítani saját munkájában. Az OMFB feladata a műszaki tájékoztatás és propaganda országos irányítása. Ezen belül az egyik legfontosabb probléma a megfelelő munkamegosztás megszervezése az egyes tájékoztatási szervek között. Ennek nemzetközi vonatkozásai is vannak, és így alakult ki és van fejlődésben a KGST államok közötti rendszeres, szervezett műszaki szakirodalmi információcsere.

8. Dr. BALÁZS Sándor a jövő könyvtáiról elmondotta, hogy egy 2000 év körüli könyvtárban nem polcokon lesznek a könyvek és a hatalmas raktárak helyett katalógus-fiókban tárolják majd az információkhoz szükséges kiadványok mikrolapjait.

Az elektronikus gépek a szükséges adatot vagy információt másodpercek, vagy percek alatt szolgáltatják majd.

Miután már egyetlen könyvtár sem lesz képes arra, hogy az anyagot teljességében gyűjtse, a könyvtárak nemzetközi együttműködése igen nagy jelentőségűvé válik. Már van terv arra is, hogy minden országban egy vagy több könyvtár géptávíróval /telex/ rendelkezzen. Ez lehetővé teszi azt, hogy a világ bármely részén lévő kutató a szükséges szakirodalmat vagy ennek mikrofilm másolatát rövid időn belül megkapja abból a könyvtárból, ahol azt tárolják.

KITÜNTETÉSEK

A Művelődésügyi Minisztérium és az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság Alkotmányunk ünnepének alkalmával az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ, valamint a Műszaki Termelési Könyvtári Hálózat több dolgozójának jó munkájuk elismeréseként kitüntetések, illetve miniszteri dicsérő okleveleket adományozott. Az OMKDK dolgozói közül az alábbiak részesültek kitüntetésben:

DEÁK Ferenc o.vez.h.	Szocialista Kulturáért
TEREBESSY Ákos o.vez.h.	" " "
DANI Lajos csop.vez.	Kiváló dolgozói jelvény
dr.FEJÉR István csop.vez.	" " "
GALVÁN Károlyné tudom.munkatárs	" " "
GARA Andor Fotolabor vez.	" " "
LÁNYI Zoltánné főkönyvtáros	Miniszteri Dicséret
SZEPESVÁRY Tamás	" "

A Műszaki Termelési Hálózat dolgozói közül a következőket tüntették ki:

KOVÁCS Gyuláné a NIMDOK könyvtárosa	Szocialista Kulturáért
VÉGH Lászlóné a KGMMTI Műszaki Könyvtári Hálózat vezetője	" "

BÁLINT László a KGMMTTI könyvtárosa	Miniszeri Dicséret
BROSS Ferenc a Szerszámgépipari Művek Fejlesztő Intézetének Könyvtárvezetője	" "
HIDVEGI Egonné a CHINOIN könyvtárosa	" "
dr.LÓCZY Béláné a Konzerv- és Paprika- ipari Kutató Intézet könyvtárosa	" "
MAGYAR István a Nyomdaipari Tröszt Központi Könyvtárának vezetője	" "

AZ UNESCO BUDAPESTI "SZEMINÁRIUMA"

AZ UNESCO Nevelésügyi Intézete és a Magyar UNESCO Bizottság által a Technika Házában július 26 - augusztus 7 között rendezett kétfelcses nemzetközi szemináriumon 19 ország 36 szakértője tanulmányozta, hogyan lehet minél eredményesebben felhasználni az audio-vizuális tájékoztatói eszközöket a nemzetközi megértésre nevelésben. Külön munkacsoportokban tanulmányozták a rádió és a televízió, a film és a vetített állóképek, valamint a kiállítások felhasználásának lehetőségeit.

A záróüléson több ajánlást fogadtak el, amelyeket az UNESCO elé terjesztenek. A többi között javasolják, hogy az UNESCO fennállásának 20. évfordulója alkalmából állítsák össze azoknak a témaköröknek listáját, amelyek hatásosan szolgálják az ifjúság körében a nemzetközi megértés szellemét. Javasolták, hogy az iskolai televíziókban időnként mutassanak be olyan hirdőkat, amelyek a nemzetközi megértés szempontjából jelentős eseményeket örökítenek meg. Ajánlják, hogy az UNESCO segítse elő az ilyen jellegű anyagok, filmek és diafilmek cserejét is. DUZS János magyar delegátusnak javaslatára ajánlást fogadtak el nemzetközi tájékoztató központ megszervezéséről, hogy minden országban tudomást szerezhessenek a felhasználható filmekről. Azt is bejelentette, hogy hazánk vállalja a műszaki és természettudományos filmekre vonatkozó tájékoztatószolgálatot.

A külföldi résztvevők nevében az elnöklő dr.G.ÖGREN, az UNESCO Nevelésügyi Intézetének igazgatója meleg szavakkal méltatta a magyar hatóságok és az audio-vizuális eszközök felhasználásában érdekelt szervek megértő segítségét, ami nagyban hozzájárult a tanácskozás eredményességéhez.

A szeminárium dr.MALLER Sándornak, a Magyar UNESCO Bizottság főtitkárának zárszavával ért véget.

A MAGYAR KÖNYVKIADÁS 1964. ÉVI FŐBB ADATAI

A közeljövőben készül el a magyar könyvkiadás 1964. évi eredményeit tartalmazó statisztikai feldolgozás. Ennek néhány, még nem végleges adatát adjuk itt közre tájékoztatásul.

A könyvek száma: 1964-ben 4164, 55-tel több az előző évinél. A könyvek példányszáma valamivel alacsonyabb volt: 44 730 000, szemben az 1963-as 44 822 000-rel.

A tudományos irodalom műveinek száma 1963-hoz képest 9,6 %-kal, példányszámuk pedig 20,8 %-kal nőtt. Az ismeretterjesztő művek száma 13 %-kal emelkedett. A szépirodalmi művek példányszáma 5,6 %-kal volt magasabb az 1963. évihez viszonyítva. 2 %-kal több tankönyv jelent meg, s ezek példányszáma is 5,3 %-kal emelkedett. A könyvterjesztési forgalom 1963-ban 722 millió, 1964-ben 755 millió forint volt. A forgalom emelkedése legnagyobb részét egyéni vásárlásokból adódott.

KÖNYVTÁRI ÉS DOKUMENTÁCIÓS TECHNIKAI BERENDEZÉSEK

1965 januárjában kezdték kidolgozni a tervet elektronikus számológépek felhasználásáról az Engineering Index elektrotechnika, híradástechnika és műanyagok köteteinek összeállítására. A tárgyszavak alapanyaga az Engineers Joint Council "Thesaurus of Engineering Terms" című kiadványa volt. A havi kurrens szemle és az összesítések anyagát a "témafigyeléshez" ill. a visszakereséshez mágnesszalagra dolgozzák fel.

/Bibliographie Documentation Terminologie, 5.k. 3.sz. 1965./

Az Egyesült Államokban az Ampex cég az Űrkutatási Bizottság megbízásából Videofile néven információvisszakereső speciális rendszert dolgozott ki. Az információkat, melyek egyaránt lehetnek képek vagy szövegek, a televíziós képrögzítés során már jól bevált Ampex mágnesszalagra rögzítik, televíziós felvételi technika /kamera/ segítségével, mágneses jelek formájában. Az információkkal együtt ugyanacsak elektromos és mágneses uton sorszámokat is rögzítenek, amely sorszámok lehetővé teszik valamely megadott információt tartalmazó szalagrész rendkívül gyors visszakeresését. A visszakeresett kép vagy szöveg televíziós képernyőn jelenik meg, és kívánság esetén egy segédberendezéssel állandó másolatot is készíthetnek róla.

/Naučno-tyehničseszkaja informacija, 5.sz. 1965.máj.49.p./

A Copymation Inc. Copy-Chrome néven egészen különleges új fényképeszeti papírt hozott forgalomba. A cég olyan emulziót használ, mely teljesen újszerű festékanyagot tartalmaz, és fő érdekessége, hogy semmiféle előhívásra nincs szükség: sem vegyszert, sem gőzt, sem hőt nem kell használni ahhoz, hogy megkapják a végleges képet. Az expozíció ultraibolya sugárzással történik, melynek hatására irreverzibilis, közönséges fényben stabil és pozitív kép jön létre. Egy 100 darabot tartalmazó csomag ára 10 \$.

/Reproduction methods for business and industry, 5.k. 2.sz.1965./

A Caps Equipment Ltd. által gyártott analóg elektronikus számítógép segítségével pontosan kimutatható, hogy valamely nyomtatott anyag meghatározott betűtípusok alkalmazása esetén szedés után mekkora helyet fog elfoglalni. Megfordítva: ha adott a hely, amit a szöveg szedés után kitölthet, a berendezés kimutatja, milyen betűtípusokat kell a cimben és szövegben felhasználni. Ha a már szedés alatt álló szövegen változtatnak, vagy a rendelkezésre álló helyet valami okból módosítják, a számítógép meghatározza, hogy milyen változtatásokra van szükség. A cikk helyszükségletének megállapítása során a számítógépnek először megadják a sorok számát és hogy hány betű lehet átlag egy sorban, s a gép már maga határozza meg a betű- és szóközöket.

/Reproduction methods for business and industry, 5.k. 2.sz.1965./

A Német Szövetségi Köztársaságban mikrokártyák készítésére új eljárást dolgoztak ki, amely a Micro-Folio rendszer nevet kapta. - Első lépésben a szokásos módon mikrofilmre veszik az anyagot, majd a nagyteljesítményű ún. Micro-Folio-Applicator segítségével üvegszerű tisztaságú, ragasztó felülettel ellátott fóliával vonják be, mely a film szélein valamivel tulnyulik /30 m hosszú film bevonása 3 percig tart/. A filmtekercest tetszőleges hosszúságú csikokra vágják szét, majd a Micro-Folio-Film Mounter segítségével ugyancsak átlátszó acetát fóliára ragasztják, melynek mérete rendszerint a szabványos katalóguskartonéval egyezik. Az eljárás előnye, hogy az ily módon létrejött mikrokártya tartalma szükség esetén bővíthető: az acetátfóliára még újabb mikroképkockák ragaszthatók.

/Dokumentation, Fachbibliothek, Werksbücherei, 13.k. 3.sz.1965./

A Kodak cég az ofszet gépek céljaira új lemezanyagot dolgozott ki. A lemezt fényérzékeny bevonattal látták el, amelyre fényképesze-

ti uton felvételt készítenek. Ezután rövid előhívási folyamat következik, és a lemez - sokszorosítás céljára - máris közvetlenül felhasználható. - Mindez kb. 1 percbe telik: megvilágítás, 20 mp előhívás, 20 mp fixálás. A lemez direkt-pozitív és negatív kivitelben kapható.

/Dokumentation, Fachbibliothek, Werksbücherei, 13.k.3.sz.1965./

Ma már számos helyen használnak lyukszalagos írógépeket, melyek a szöveg írásával egyidőben lyukszalagot is lyukasztanak, ill. az ily módon készült lyukszalag felhasználásával automatikusan írnak le szövegeket, de kevés cég foglalkozik lyukkártyavezérlésű írógépek gyártásával. Sok esetben előnyös lenne pedig, ha a gépi uton rendezhető lyukkártyákat a nagy és költséges tabulátor berendezések helyett írógéppel lehetne kiírni, szövegek, táblázatok automatikus és olcsó automatikus előállítására lehetne felhasználni. Ezen igény hatására fejlesztette ki a Friden cég közismert lyukszalagos írógépeihez közvetlenül csatlakoztatható lyukkártyaolvasóját, mely a lyukkártyák esetében is egyszerűbb programmal vezérelt írást tesz lehetővé.

/Bürotechnik und Automation, 6.k. 1.sz. 1965./

A Magyarországon is használatos Univac 1004 III. típusu kisteljesítményű elektronikus számítógépekhez a cég olyan kiegészítésgépet hirdet, amely a memóriakapacitást az eddigi 961 szóról annak kétszeresére emeli. Így lehetővé válik mágnesszalagok beolvasása alkalmából a szelektív beolvasás, s a mágnesszalagok írásakor több adat nagyobb blokkokba való összefogása, ami a munkát jelentősen meggyorsítja.

/Bürotechnik und Automation, 6.k. 1.sz. 1965./

A Bryant Computer Products cég új nagykapacitású, közvetlen hozzáférésű mágnesszalagos memóriaegységet fejlesztett ki, amely az elismerten vezető helyen álló IBM 1302 típusú mágnesszalagos memória versenytársa lehet. A lemezeken elérhető jelsűrűség igen magas: 600 bit/coll.

/Bürotechnik und Automation, 6.k. 3.sz. 1965./

Az IBM új film-egységei, a 2280 típusú filmkimenő egység, a 2281 típusú filbemenő egység és a 2282 típusú kombinált film ki- és bemenőegység új nagy lehetőségeket nyitnak meg az adatfeldolgozás terén. Az adatoknak a számítógépbe történő bevitele és kiolvasása ugyanis közvetlenül perforálatlan film felhasználásával történik: az IBM 2281. berendezés a 35 mm-es mikrofilmen levő adatokat közvetlenül digitális formába alakítja át, anélkül, hogy azokat a szokásos módon először lyukkártyába vagy lyukszalagba kellene lyukasztani. Másrészt az elvégzett számítások vagy adatfeldolgozás eredményét a gép, ha szükséges, akár grafikon formájában is szolgáltatja. Képek, rajzok is bevihetők a gép memóriájába, és a gép még azzal a különleges tulajdonsággal is rendelkezik, hogy amennyiben elektronsugárcsöves kimenetet kapcsolnak rá, a képcső ernyőjén megjelenő rajzot, ábrát különleges "ceruzával" módosítani lehet, s a gép a módosított ábrát tárolja ismét memóriájában.

/Bürotechnik und automation, 6.k. 3.sz. 1965./

A Német Szövetségi Köztársaságban a bochumi Ruhr Egyetemen ebben az évben elektronikus számítógépet helyeznek üzembe. A számítógépet kereskedelmi jellegű feladatok megoldásán kívül elsősorban az egyetem folyóirat és könyv-nyilvántartásának gépesítésére kívánják felhasználni. A könyvtár állománya 1,5 millió kötet könyv. 500 folyóiratra fizet elő. A számítógéppel az állományt szerző, tárgyszó és osztályozási szám szerint rendezik, és kódkatalógust készítenek. A kódkatalógust a számítógéppel könnyű rendszeresen kiegészíteni, csaknem naprakész állapotban tartani. Ezen túlmenően a kölcsönzés nyilvántartását is a számítógép felhasználásával kívánják automatizálni.

/Radio und Fernsehen, 14.k. 4.sz. 1965./

A Carson Laboratories cég /Egyestült Államok/ a Council of Library Resources anyagi támogatásával igen érdekes kísérletsorozatot folytatott a könyvtári és archiv anyagok k r i s t á l y o k b a történő mikrofelvételével kapcsolatban. A kristályokba beírt információ képszerűen kerül rögzítésre, nem pedig digitális formában, mint az elektronikus számítógépek memóriaegységei esetében. Az ily módon felépített újfajta memória még az eddigi nagykapacitású memóriaegységeknél is kisebb helyet foglal el. Az információk rögzítésére szolgáló új eljárás azon alapszik, hogy egyes kristályfajták, pl. a KRR, vagy KI kristályok a látható vagy infravörös sugárzás hatására elszíneződnek. A kristályok hő hatására eredeti állapotukba visszaállíthatók. A laboratóriumi kísérletek során 16 x 23 mm-es mikrofilmre vettek 11-szeres kicsinyítéssel műszaki cikkeket, majd a mikrofilmről további 17-szeres kicsinyítéssel kristályokba írták az információt. A kristályokból azután ismét felnagyították a beírt képet,

és 20 x 25 cm-es jól olvasható fotokópiát kaptak vissza.
/Nauscno-tyehniceeskaja informacija, 5.sz. 1965./

Angliában jelenleg már 5 cég foglalkozik elektrosztatikus elven működő másolóberendezések előállításával és forgalombahozatalával, ill. bérbeadásával; közülük a legismertebb a Xerox, de egyre több teret hódít az Ozalid, a Smith Corona, az Apeco és legújabban a Bruning is. Az Egyesült Államokban is egyre több cég kel versenyre a Xerox-szal, melynek legveszélyesebb ellenfele az Electrofax, sőt az NSZK, Japán, valamint Ausztrália cégei is gyártanak ilyen berendezéseket. A mindinkább éleledő verseny valószínűleg hamarosan az árak ill. bérleti díjak csökkentéséhez fog vezetni, bár a Rank Organization ma még szinte korlátlan ura az európai piacnak. Érdekes azonban megfigyelni, hogy az újonnan belépő cégek által alkalmazott technika általában nem a Xerox, hanem az Electrofax módszeréhez hasonló. Az elektrosztatikus elven működő másoló berendezések ma már a legkülönbözőbb méreteken és teljesítményekkel készülnek / - az újabban forgalomba hozott Xerox 813 kifejezetten kis irodák céljaira készült -, egyre inkább kifizetődőek kis másolási volumenek esetében is, s egyre komolyabb konkurenciát jelentenek a hagyományos elvek alapján működő másolóberendezéseknek.

/Revue Internationale de la Documentation Document reproduction, 32.k. 1.sz. 1965./

A Kalvar cég új másolóberendezést és apertura kártyákat hozott forgalomba. Az apertura kártyákba épített film neve Instant 80, és legfontosabb jellemzője, hogy mind az expozíció, mind az előhívás fényel történik. Az expozíció, melynek tartama változtatható, a Kalkard Exposer, Model 200 nevű berendezésben történik, melynek ára 440 \$, majd az előhívást egyetlen, 1/1700 mp-ig tartó ultrabolya fényel történő megvilágítás biztosítja. Az előhívó Kalkard Activator ára 540 \$.

/Reproduction Methods for Business and Industry, 5.k. 3.sz.1965./

Az Egyesült Államokban csak a hadi intézményeknél jelenleg mintegy 380 millió apertura kártya van forgalomban. Ebből 80 millió hagyományos mikrofilmet, a többi diazo vagy Kalvar filmet tartalmaz. Az aperturakártyák teljes mennyiségét az országban 600 millióra becsülik; számuk évente 10-20 %-kal nő.

/Reproduction Methods for Business and Industry, 5.k. 3.sz.1965./

Az IBM cég új típusu lyukkártyás gépet hozott forgalomba, mely kifejezetten az aperturakártyák másolására szolgál. Jelenleg ez az egyetlen olyan gép, mely egyidejűleg másolja át egyik apertúra kártyáról a másikra mind a lyukasztásokat, mind pedig a mikroképet. A berendezést nagyobb rendszerekkel kapcsolatos igények kielégítésére tervezték, teljesítménye 2100 lyukasztott és fényképezett kártyamásolat óránként. A kártyák dopplerezését a gép automatikusan ellenőrzi, és a kártyák feliratozására is alkalmas. Dopplerezésre és az aperturakártyákban levő mikrofilmek másolására a másik művelettől függetlenül is felhasználható.

/Reproduction methods for business and industry, 5.k.2.sz.1965./

A Victoreen Co. 2000 \$-os áron folyamatos működésű elektrosztatikus elvre épülő másolóberendezést hozott forgalomba Vicostat néven. A gép folytonos papirtekercsre készíti a másolatokat, mégpedig oly módon, hogy a papir továbbítása a másolandó kép méretének megfelelően szabályozható, ami jelentős papirtakarékosságot biztosít. Egy eredetiről max. 25 másolat készíthető 7 másolat/perc sebességgel. Az előhívóport csak 15 000 másolat után kell cserélni. Egy másolat ára 1,5 cent. A berendezés könyvek és folyóiratok, színes és fekete-fehér képek másolására egyaránt alkalmas.

/Reproduction methods for business and industry, 5.k. 2.sz.1965./

Az év második felében az IBM az Egyesült Államokban olyan központ üzembeállítását tervezi, mely előfizetői számára minden szerviz kérdésben gyors információt ad. A központban IBM 7090-es nagyteljesítményű számítógépet állítanak fel, amelyhez a telefonhálózaton keresztül 40 előfizető közvetlenül csatlakozhat az IBM 1050-es adatátviteli egység segítségével. Az információs szolgálat igénybevétele díja óránként csupán 9-16 dollár lesz.

/Bürotechnik und Automation, 6.k. 2.sz. 1965./

A torontói közkönyvtár több más nyilvános könyvtárral együttműködve elektronikus számítógéppel végzi a könyvek rendelésének és új-rarendelésének nyilvántartásával és lebonyolításával kapcsolatos munkákat.

/Library Association Record, 67.k. 6.sz. 1965./

A Lincoln Central Library szállítószalagokat állított üzembe a könyveknek a kölcsönzödbe és onnan visszaszállítása céljából.

A Dorset County Library a területi közigazgatás adminisztratív munkái ellátására beállított számítógép szabad idejét kihasználva kívánja munkáját automatizálni.

/Library Association Record, 67.k. 6.sz. 1965./

HORDOZHATÓ MIKROFILMOLVASÓ

A Central Aniline and Film Corp. hordozható mikrofilmolvasót készített. A berendezés 11- vagy 22-szeresre nagyít, és egyaránt alkalmas mikrofilmtekercesek, mikrofilmkártyák, ablakos lyukkártyák stb. olvasására. 150 W-os lámpa világítja át a mikrofilmet, amelynek nagyítása 25 x 25 cm-es ernyőn jelenik meg. A készülék dobozának nagysága 22 x 32 x 42 cm.

/Reprographics, 3.k. 2.sz. 1965./

KUTATÁS

A Science Information Exchange feladata, hogy egyes alap- és alkalmazott tudományokban /fizika, kémia, biológia, orvostudomány, mezőgazdaság stb./ tájékoztasson a tervezett és a folyamatban lévő kutatásokról. Ehhez 1963-64 folyamán 2 millió dolláros támogatást kapott a National Science Foundation-től. Az állami és magánintézményektől, valamint az egyetemektől beérkező kutatási jelentéseket szakemberek gyűjtik, indexelik és keresik vissza. Publikált dokumentumokat és referátumokat nem gyűjtöttek. Tájékoztatást a SIE tagintézményeknek nyújtanak.

KIÁLLÍTÁSOK - KONGRESSZUSOK - KONFERENCIÁK

Az UNESCO Természettudományi Tájékoztatási Bizottsága 1965 március 22-23-i ülészakán többek között a következő kérdésekkel foglalkozott: a tudományos kutatók információszükséglete, különös tekintettel a tudományos és a műszaki fejlesztésre; az információ-szükséglet kielégítésének eszközei; nemzetközi tudományos tájékoztató központ létrehozásának feltételei; a tudományos és műszaki tájékoztatási

szakképzés levelező hallgatók számára. A résztvevők - a FID, az ISO, a nemzetközi könyvtáros szervezetek és más tájékoztatói intézmények képviselői - megegyeztek abban, hogy a nemzetközi tájékoztatói együttműködést fokozni kell a nemzetközi központ életrehozása érdekében, amelyeknek összehangoló szerepe lenne.

/Bibliographie Documentation Terminologie, 5.k. 3.sz. 1965./

1965 március 10-17 között Frankfurt am Main-ban mintegy 40 nagy amerikai cég részvételével irodagép kiállítást rendeztek, melyen bemutatták a reprográfia, az adatfeldolgozás és az információcsere területén felhasználható legkorszerűbb berendezéseket. A kiállítás-
sal kapcsolatban készített felmérés képet ad az irodagépek terjedésének mértékéről: 1963-ban az NSzK-ban 300 millió dollárt fordítottak irodagépek vásárlására, s az évi növekedési ráta 15-18 %-ot tesz ki.

/Bürotechnik und Automation, 6.k. 2.sz. 1965./

Rómában június 21-26 között rendezték meg a 3. Országos Tudományos és Műszaki Dokumentációs és Információs Konferenciát. A Konferencia témája a dokumentáció és a tudományos és alkalmazott kutatások közötti kapcsolat kérdése volt. A tervezett főbb előadások a következők voltak: A kutatás és dokumentáció céljai /G.Petrilli/; A kutatók kooperációja a dokumentáció területén /G.Bricarelli/; A kutatómunka, a cserék és az információ eredményei /A.Scortecchi/ és A dokumentumok feldolgozása kutatási célokra /M.Langfelder/.

/FID News Bulletin, 15.k. 4.sz. 1965./

Az UNESCO 1964 novemberében Párizsban rendezett közgyűlésének végén egyezményt írtak alá Kenya és az UNESCO között, melynek értelmében Nairobiban afrikai Regionális Tudományos és Műszaki Központot hoznak létre. Hasonló regionális központok már működnek Kairóban /arab államok/, Delhiben /Dél-Ázsia/, Dzsakartában /Dél-kelet-Ázsia/ és Montevideóban /Dél-Amerika/.

1964 októberében a National Science Foundation konferenciát rendezett, amelynek feladata az volt, hogy elemezze az információ-visszakeresési rendszereket kialakításuk kritériumainak, vizsgálatuk

módszereinek és hatékonyságuk fokának szempontjából. A konferencia a további gyümölcsöző kutatások irányát is megjelölte. A konferencia anyagát és a 30 résztvevő vitájának összefoglalását az NSF közreadja. /Felvilágosítást ad: Mrs. H.L.Browson, Program Director for Research and Studies, OSIS, National Science Foundation, Washington D.C.20550. U.S.A./

/Bibliographie Documentation Terminologie, 5.k. 3.sz. 1965./

A következő Nemzetközi Mikrográfiai Kongresszust 1965 november 17-19 között rendezik meg Tokióban. Ezen világviszonylatban ismert szakemberek előadásai hangzanak majd el: szemináriumot tartanak a mikrofilmtchnikáról; a legnagyobb mikrofilm-berendezéseket gyártó cégek mutatják majd be legújabb gyártmányaikat. A kongresszus főbb előadásai: "A dokumentumok reprodukálásának és visszakeresésének ontológiai fogalmi"; "Adatfeldolgozások integrált mikrofilmttechnikai rendszere"; "Tájékoztatási rendszerek kapcsolata a mikrofotográfia módszereivel"; "A mikrofilmtchnika és a tv közvetítés" stb. A kongresszus előkészítése során a rendező szerv igen sok országban mérte fel a mikrofilm-szolgáltatásokat és igényeket. Angol és francia nyelven összeállították a mikrofilmtchnika szakkifejezéseinek jegyzékét is; ezt a közeljövőben németre és japánra is lefordítják. Ezután a szakkifejezéseket az ISO/TC 46SC 1 bizottsága elé terjesztik.

/International Micro-Review, 1.k. 2/3.sz. 1964./

Az Association Internationale des Documentalistes et Techniciens de l'Information nemzetközi levelezői kollokviumot tart 1965-ben. Ennek főbb témái: a különböző dokumentumok jellemzése, a dokumentumok felismerése és azonosítása, a dokumentumok létrehozásának szervezése és szabványosítása /szerzői referátumok, stílus, külalak/, szerzői jog, egy egyetemes információs nyelv előnyei, stb. Az AID a beérkező anyagról elemző összefoglalót ad ki. A kollokvium Párizsban, a résztvevők összejelentelével ér véget - ennek idejét még nem rögzítették. Ezen a legjobb pályamunkát díjazták. /Felvilágosítást ad: Secrétariat de l'AID, 22 rue de Grenelle, Paris 7e./

/Bibliographie Documentation Terminologie, 5.k. 3.sz. 1965./

KIADVÁNYOK

Megjelent az OMEKDK Módszertani Kiadványsorozatának 1965. 1-2. száma: GSENDES Béla: A dokumentáció gazdaságossága. Hatékonyságélézés.

Az audio-vizuális oktatási segédeszközökkel, az oktatógépekkel és a programozott oktatással foglalkozó és a Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtárának állományában meglévő könyv- és folyóiratcimekről "Cimjegyzék" jelent meg. A könyvtár mindenkor fontos feladata, hogy az egyetemi oktatómunkát a maga sajátos eszközeivel támogassa. Ezért vállalta, hogy a korszerű oktatási technika szakirodalmát figyelemmel kíséri, és lehetőleg rövid idő alatt beszerzi. Ennek a mintegy másfél esztendő gyűjtőmunkának eredménye a kiadványban közölt anyag. A bevezető tanulmánnyal gazdagított és tárgymutatóval is ellátott "Cimjegyzék"-et SPÁNYI Balászné állította össze.

Az UNESCO és a FID megállapodott, hogy közös szerkesztésben összeállítja a tájékoztatás új gépesítési módszereinek 300 fogalmát. Az összegyűjtött anyagot egyelőre sokszorosításban adták közre, és küldték meg hozzászólásra a nemzeti tagoknak és a nemzetközi szervezeteknek. Az észrevételek beérkezése után készítik el a kiadványt végleges formában.

Angliában javaslat született új, kormány szintű tudományos és műszaki tájékoztatási szervezet életrehozására. Az ASLIB és az angol kormány egy tanácsadó bizottsága által közösen kidolgozott javaslat szerint az új szervezetnek biztosítania kellene a természettudományok, alkalmazott tudományok és a velük kapcsolatos technológiák terén a megfelelő tájékoztatást, kutatásokat kellene végeznie az információk osztályozásával, tárolásával és visszakeresésével kapcsolatban, és koordinálnia kellene minden más e téren működő szerv munkáját.

/LIABIA, 65.sz. 1965.május/

Az OMKDK korábban megjelent kiadványai közül
az alábbiak korlátozott példányszámban kaphatók:

Műszaki könyvtárosi alapismeretek. /Szerk.: BALÁZS Sándor/	ára 20,- Ft
OMKDK Évkönyv 1962.	díjmentes
OMKDK Módszertani Kiadványsorozat 1964. 2.sz. dr.PATEK Ferenc: Operáció-kutatási módszerek alkalmazása a műszaki tájékoztatás területén	ára 20,- Ft
OMKDK Módszertani Kiadványsorozat 1964. 3.sz. VAJDA Erik: A szakirodalom gyakorlati haszno- sításának megszervezése az iparban. /A magyar textilipar példáján/	ára 20,- Ft
OMKDK Módszertani Kiadványsorozat 1964. 4-5.sz. VÁSÁRHELYI Pál: Elektronikus számítógépek a könyvtári és dokumentációs munkában	ára 40,- Ft
Időszerű Műszaki Dokumentációs kérdések 1963. 3-4.sz. GÉPI FORDÍTÁS. Algoritmusok orosz nyelvű szö- vegek elemzésére	ára 40,- Ft
Időszerű Műszaki Dokumentációs Kérdések 1964. 6.sz. dr.PAPP Ferenc: Matematikai nyelvészet és gépi fordítás a Szovjetunióban	ára 40,- Ft
KIEFER Ferenc: Matematikai nyelvészeti tanulmányok	ára 40,- Ft

